

HOLMI

XIX. évfolyam 8. szám

2007. augusztus

Szerkeszti: Réz Pál (főszerkesztő),
Radnóti Sándor (bírálat), Várady Szabolcs (vers), Závada Pál (széppróza),
Fodor Géza, Szalai Júlia, Voszka Éva

Szerkesztőbizottság: Bodor Ádám, Dávidházi Péter, Domokos Mátyás,
Göncz Árpád, Kocsis Zoltán, Lator László,
Ludassy Mária, Nádasdy Ádám, Rakovszky Zsuzsa.
Tördelőszerkesztő: Környei Anikó. A szöveget gondozta: Zsarnay Erzsébet

TARTALOM

- Csengery Kristóf*: Zöld dal • 975
Chanson d'octobre • 975
Nincs kezdet • 976
- Kiss Judit Ágnes*: Fantázia fantázia • 976
Hans Castorp levele • 977
- Lator László*: Lázás iramban (In memoriam
Domokos Mátyás) • 977
- Józsa Márta*: Amíg a nagymami megkerül (I)
(Részletek) • 979
- Grecsó Krisztián*: Doktor urak (Regényrészlet) • 995
- Gergely Ágnes*: Lázálom (Ted Hughes ajánlata) • 1006
Ted Hughes: Az ajánlatok
(Gergely Ágnes fordítása) • 1012
- Kántor Péter*: Tanösvények • 1015
Zoltai Dénes: Adorno nyelvfilozófiai töredékének
értelmezéséhez • 1021
- Theodor W. Adorno*: Töredék a zenéről és a nyelvről
(Zoltai Dénes fordítása) • 1024
- Kárpáti János*: A Bartók-értés zsákutcai • 1027
- Perneczky Géza*: A rajzmappa • 1040
Georg Klein: A németekről
(Tatár Sándor fordítása) • 1046
- G. István László*: Ébredek csak • 1052
Városok hullanak • 1052
- Méhes Károly*: Nyári hullámverésben • 1053

- Tokai András:* Ikarus centenárium • 1054
Szakács István: Beismerő vallomás • 1055
Radics Viktória: Mása motorra száll • 1063

FIGYELŐ

- Márton László–Tarján Tamás:* Két bíráló egy könyvről (Rakovszky Zsuzsa: Visszaút az időben) • 1068
Báthori Csaba: A holtak dialektusa (Szakács Eszter: Saudade) • 1090
Bazsányi Sándor: Farkasember (Báthori Csaba: A nyíl és a húr) • 1092
Doboss Gyula: „Egy ember látszik...” (Deák László: Emlékkönny) • 1095
Kontha Sándor: A Pesti Vigadó új ékszere • 1097

Megjelenik havonta. Felelős kiadó: Réz Pál. Vörösmarty Társaság
Levélcím: HOLMI c/o Réz Pál, 1137 Budapest, Jászai Mari tér 4/A
Terjeszti a Nemzeti Hírlapkereskedelmi Rt. és a regionális részvénytársaságok
Előfizetésben terjeszti a Magyar Posta Rt. Hírlap Üzletág
Előfizethető közvetlenül a postai kézbesítőknél, az ország bármely postáján,
Budapesten a Hírlap Ügyfélszolgálati Irodákban és a Központi Hírlap Centrumnál
(Bp. VIII., Orczy tér 1. Tel.: 06 1/477-6300; postacím: Bp. 1900)
További információ: 06 80/444-444; hirlapelofizetes@posta.hu
Előfizethető még postai utalványon Závada Pál címén (1092 Budapest, Ráday u. 11–13.)
Előfizetési díj fél évre 2500, egy évre 5000 forint, külföldön 50, illetve 100 euró
Tördelte: Kardos Gábor. Nyomtatta az ADUPRINT Kft. Vezető: Tóth Béláné

A HOLMI honlapja: www.holmi.org

ISSN 0865-2864

Csengery Kristóf

ZÖLD DAL

Sótlan nyers zöldségen élek
mint a nyúl vagy a fakír
nem is én írom a verset
csak a toll meg a papír

oly vézna a dal tartok tőle
felkapja szétszórja a szél
elvész nem hallhatja senki
a megbánás mit beszél

a megbánás bent ül a trónján
diktálja a szöveget
mostantól ő határoz
mit lehet mit nem lehet

a mesterem ő lett lelkem
immár tőle tanul
ez a hangja általa szólok
nyersen zöldet sótlanul

CHANSON D'OCTOBRE

Felhóhajók raja. Páraremegés.
Az őszi ég csendes kikötő:
tompán megfújja kürtjeit és
horgonyt vet benne a fáradt idő.

Az erkélykorlát sarkában a pók
hálója múltékony műremek.
A kerti úton az érett diók
történelem előtti ékszerek.

Száraz levelek szava. Egy faág,
ahogy megroppan a talp alatt.
Füstszagú szél, melegebb ruhák,
s már néha egy fázós mozdulat.

NINCS KEZDET

Valaki, talán már a görögök
közül egy agyafúrt fickó – igen,
egy régi görög –, tán már ő, s ha ő nem,
akkor más, a későbbi századokban,
sőt mások, többen is, többféle forma
és műfaj törvénye szerint, megírták,
és műfaj törvénye szerint, megírták,
amit én most írok. Persze előttük
is járt más, és megírta, hogy megírták
előtte, amit ő ír, s azt, hogy ők is
tudták, hogy ők sem... Mielőtt az első
mondat megszületik, az első szerző
– így kell képzelnem – megtorpan, az esti
szélbe szimatol, s eltöpreng zavartan:
úgy érzi, régtől minden meg van írva.

Kiss Judit Ágnes

FANTÁZIA FANTÁZIA

Ma éjjel úgy kívántalak, ahogy
nem tehetném, hisz nem tudom, milyen
lehet az érintésed (túl azon,
hogy átkarolsz tánc közben). Hát igen,
legjobb szeretőnk a fantázia,
belemerülünk (vagy épp ő belénk?),
s nem is kell más eszközt használnia
az embernek, hogy jó legyen. Elég
egy mondat, amely ízt vagy illatot,
színt vagy tapintást pontosan idéz,
s az összes élvezet, mit adhatott
agy és test, minden szó mögül kinéz.
(Hogy mért kellene versek még ide,
ezek után ne kérde senki se.)

HANS CASTORP LEVELE

Az arcod lassan szilánkokra omlik,
széttört fényfolt egy pohár víz színén,
mint hibás tetoválás, elmosódik
az érintésed. Tavalý volt? Idén?
A kis ugrás a lázgörbén mikor volt?
Hol vesztettem el azt a régi sorsot,
hogý a megtörtént történet gyötörjön,
ne a kitalált, aztán tollba mondott?

A fikció egyszerre kórház, börtön,
egyszerre véd, egyszerre fogva tart.
Beteg vagyok, vagy büntetésem töltöm?
A kint s a bent egyszerre fojtogat.
Már a vonásaidat köhögöm föl,
míg kúszik bennem, kúszik a higany,
a meg nem élt, csak vágyott örömöktől
lázásodom én is, mint anyyan.

Torkomon felszalad a keserűség,
ezüst szalag a hőmérő falán,
és nem borul rám más, csak a felhős ég,
mely most a lemenő naptól talán
vöröses fényben izzik, mint a katlan,
de végtelen és áthatolhatatlan,
mint szeretkezés után a magány.

Lator László

LÁZAS IRAMBAN

In memoriam Domokos Mátyás

Próbáltam, nem is egyszer, leírni Domokos Mátyás nekem hat évtizedes barátságunk első pillanatától kezdve olyan kedves eszejárását. Gondolkozása természetrajzát, módját, technikáját, dinamikáját. Azt, ahogy valamit elmondott, megírt. Ha a leíró grammatikában otthonos nyelvész volnék, nagy kedvvel elemezném egy-egy hosszú mondata zegzugos szerkezetét, mert mintha az nem utólagos megformálása, hanem közvetlen és rögtönös leképezése volna tudata izgatott működésének. Ha beszélt, ha írt: mennyi fordulat, törés, közbevetés, kiegészítés, s közben micsoda iram! Egyszer-egyszer akár azt is hihetnénk, hogý kicsúszik kezéből a mondat, de mire a hosszú, bonyo-